

PRÍPRAVA VYUČOVACEJ HODINY POMOCOU OPEN SOURCE KANCELÁRSKEHO BALÍKA

PREPARING LESSON BY USING OPEN SOURCE OFFICE SUITE

Peter LÖRINC

Resumé

Zámerom bakalárskej práce je oboznámiť sa s pojmom Open Source Softvér. Práca obsahuje okrem iného aj pripravenú vyučovaciu hodinu pomocou jednotlivých kancelárskych balíkov. Práca poukazuje na možnosť skvalitniť vyučovaniu hodinu pomocou bezplatne dostupného softvéru. Súčasťou bakalárskej práce je aj základná príručka pre kancelársky balík OpenOffice.org.

Abstract

The aim of bachelor's thesis is to become familiar with the concept of Open Source Software. The work also contains a lesson prepared by individual office suite. The work shows the possibility to improve the teaching lesson using the software available free of charge. The part of this Bachelor's thesis is a basic guide for the OpenOffice.org office suite.

ÚVOD

Informačné a komunikačné technológie veľmi posunuli rozvoj spoločnosti v oblasti výučby na všetkých typoch škôl. V minulosti bolo prvoradým kritériom na školách počítačové vybavenie, ale dnes to už nie je hlavná vec, ktorú si všímame. Najdôležitejšie je to, aby sme vedeli s týmito počítačmi pracovať a aby sme vedeli svoje skúsenosti s nimi poskytovať aj ostatným, ktorí majú záujem o zdokonalenie svojich zručností.

Dnes už podaktoré vysoké a niektoré stredné a základné školy zaviedli Open Source Softvér do vlastných vzdelávaní. Ide o také aplikácie, ktoré sú šírené zadarmo a sú dostupné na internete nie len pre školy a učiteľov, ale aj pre samotných žiakov a študentov. V dnešnej dobe už existujú rôzne druhy softvérov a kancelárskych balíkov na školách od rôznych výrobcov. Na trhu medzi najpoužívanejší a najrozšírenejší kancelársky balík, ktorý je pod operačným systémom MS Windows v súčasnosti patrí Microsoft Office. Poznáme aj iné kancelárske balíky ako napr. KOffice, LibreOffice, iWork, OpenOffice.org. Medzi kancelárske balíky, ktoré sú dostupné on-line prostredníctvom internetového prehliadača patria napr. Zoho Office, Google Docs, ThinkFree Office.

Kancelársky balík OpenOffice.org dokáže dostatočne nahradiť proprietárne balíky. Ide o sadu kancelárskych programov. Textový editor OpenOffice.org Writer umožňuje prácu s textom (náhrada za MS Office Word), tabuľkový kalkulačor Calc umožňuje prácu s tabuľkami, tvorbu grafov (náhrada za Excel). V súčasnej dobe keď chce človek uspieť, musí vedieť svoju prácu kvalitne a dobre prezentovať. K tomu slúži program Impress pre tvorbu prezentácií s možnosťou využívania rôznych efektov (náhrada za PowerPoint). Program Base slúži na tvorbu databáz (náhrada za Access). Program Draw umožňuje tvorbu obrázkov a grafov. Open Source Softvér sa dá plnohodnotne využívať vo vyučovacích hodinách.

V bakalárskej práci sme si stanovili jeden hlavný cieľ:

Hlavný cieľom bolo pripraviť vyučovaciu hodinu pomocou Open Source kancelárskeho balíka a parciálnymi cieľmi bolo objasniť pojem Open Source Softvér a pripraviť základnú príručku ku Open Source kancelárskemu balíku.

Bakalárska práca pozostáva z úvodu, siedmych hlavných kapitol s podkapitolami, záveru, zoznamom bibliografických odkazov a príloh.

Prvá kapitola je venovaná pojmu Open Source Softvér a zdrojový kód. Obsahuje vysvetlenie jednotlivých pojmov.

Druhá kapitola je zameraná na Otvorený a Slobodný softvér, kde si vysvetlíme rozdiely medzi nimi. Ďalej sa budeme zaoberať vzťahmi medzi Otvoreným a Slobodným softvérom.

V tretej kapitole popisujeme aspekty využitia Open Source Softvéru v školstve. Obsahuje dôvody prečo sa Open Source aplikáciám venuje tak málo času vo výučbe ale aj prečo by sa výučba ohľadom Open Source mala využívať na školách.

Štvrtá kapitola je venovaná licenciám, kde rozoberáme a popisujeme jednotlivé druhy softvérov. V ďalšej podkapitole Licencie je Softvérová licencia, kde sú vymenované niektoré najznámejšie licencie.

Piata kapitola sa zameriava na využitie Open Source Softvéru. Táto kapitola obsahuje výhody a nevýhody Open Source Softvéru.

V šiestej kapitole sa venujeme kancelárskemu balíku OpenOffice.org. Nachádza sa tu stručný popis jednotlivých programov.

V záverečnej siedmej kapitole sa venujeme príprave vyučovacej hodiny pomocou Open Source kancelárskeho balíka.

Príprava na vyučovaciu hodinu patrí k základným povinnostiam študenta, aj učiteľa. V dnešnej dobe má už pedagóg k dispozícii množstvo možností na to, aby vyučovanie zefektívnil, aby učil názorne a moderne. Dnes už majú školy vybavenie výpočtovou technikou a internetovou sieťou, čo je veľkou výhodou pri práci učiteľa. Úlohou učiteľa je žiaka niečo naučiť. Najdôležitejšou prioritou vo výučbe počítačom je zaopatrenie softvérového vybavenia. Preto sme sa v tejto práci zaoberali hlavne pojmom Open Source Softvér. Pri zaobstaraní softvéru treba myslieť na ekonomické hľadisko.

Z toho dôvodu sme si pripravili konkrétnu vyučovaciu hodinu pomocou Open Source, ktorá je zameraná na Základy výpočtovej techniky. Pripravená vyučovacia hodina sa nachádza v jednotlivých **prílohách**. Pre prácu s programami Open Office.org je dôležité zoznámiť sa najprv s funkciami a preto sme si pripravili základnú príručku ku kancelárskemu balíku, ktorá je popísaná v **prílohe**.

ZÁVER

Úlohou vzdelávacieho systému je pripraviť budúce generácie na efektívne využívanie modernej počítačovej techniky v súkromnom aj pracovnom živote. Je výhodnejšie poznať viac softvérov a nešpecializovať sa len na jeden druh. V dôsledku využívania informačných technológií je možné vo vyučovacom procese dosiahnuť a zvyšovať kvalitu prednášok, poskytovanie študijných materiálov a zlepšovať vzájomnú komunikáciu so študentom. Praxou sa majú žiaci a absolventi pripravovať na využívanie moderných technológií.

Na začiatku práce sme si vysvetlili pojem Open Source Software. Vysvetlili sme si dôležité pojmy Otvorený a slobodný softvér. V ďalšej časti sa venujeme využitiu Open Source v škole. Výhodami tohto softvéru je to, že je zadarmo, môžeme si ho legálne stiahnuť a je dostupný aj pre žiakov. Zaradenie softvéru do výučby prináša študentom možnosť oboznámenia sa s novým softvérom, čo podporuje kreativitu u študentov. Na druhú stranu to pre učiteľov prináša nutnosť ďalšieho vzdelávania. Oboznámime sa aj s dôvodmi, prečo sa v školách Open Source aplikácie málo používajú. V štvrtej kapitole sa venujeme licenciám, kde rozoberáme a popisujeme jednotlivé druhy softvérov. Licencia obsahuje práva a povinnosti narábania so softvérom. V ďalšej podkapitole Licencie je Softvérová licencia, kde sú vymenované niektoré najznámejšie licencie. Tak ako každý softvér, produkt, aplikácia aj Open Source Softvér má svoje aj výhody a nevýhody. V predposlednej časti sa venujeme kancelárskemu balíku OpenOffice.org. Nachádza sa tu stručný popis jednotlivých programov. OpenOffice.org oproti balíku MS Office ponúka ďaleko viac možností.

V poslednej kapitole sa venujeme príprave vyučovacej hodiny pomocou Open Source Softvéru. Nie každý počítač musí obsahovať drahé softvéry. Je možnosť používať softvéry, ktoré sú dostupné zadarmo. Aj Open Source Softvér ponúka možnosť využívať kancelársky balík OpenOffice.org. Preto sme si pripravili príručku na základné funkcie kancelárskeho balíka. Tento kancelársky balík je dnes už taký vyspelý, že dokáže konkurovať mnohým proprietárnym softvérom.

Som si istý, že sa nám podarilo splniť cieľ, ktorý sme si na začiatku práce stanovili. V práci sme si ukázali ako pripraviť vyučovaciu hodinu pomocou Open Source kancelárskeho balíka. Objasnili sme pojem Open Source Softvér a zároveň sme pripravili základnú príručku ku kancelárskemu balíku.

LITERATÚRA

- OPEN SOURCE SOFTVÉR: *Čo je to Open Source?* [online]. dátum neznámy. [cit. 2012-01-09] Dostupné na internete: <<http://people.tuke.sk/jan.busa/kega/studia.html>>.
- GOLDEN, B. *Succeeding with open source*. Boston: Pearson Education: 2005. 127 s. ISBN 0-321-26853-9.
- LINUXEXPRES.CZ: *Použití open-source licence je dobrá investice* [online]. c9.1.2012. [cit. 2012-02-28] Dostupné na internete: <<http://www.linuxexpres.cz/business/pouziti-open-source-licence-je-dobra-investice>>.
- PROBLEMATIKA AUTORSKÝCH PRÁV: *Licencie* [online]. dátum neznámy. [cit. 2012-03-03] Dostupné na internete: <http://www.lsg.sk/www/data/01/projekty/2011_2012/pilots/autorske_prava/licencie.html>.
- ROOT: *Proč říci ano open source ve školách* [online]. c20.1.2011. [cit. 2012-02-15] Dostupné na internete: <<http://www.root.cz/clanky/proc-rici-ano-open-source-ve-skolach/>>.
- MICHAL PĚNKA: *Open-source: Výhody, nevýhody a motivace účastníků řetězce* [online]. c2010. [cit. 2012-02-01] Dostupné na internete: <<http://michal.penka.name/open-source-vyhody-nevyhody-motivace-ucastniku-retezce>>.
- ZÁKLADY SLACKWARE LINUX-U: *Open Source a Free Software* [online]. dátum neznámy. [cit. 2012-01-22] Dostupné na internete: <<http://www.rastos.org/docs/slackware/slackbook-8.0/x68.html>>.
- SWMAG.CZ: *Microsoft Office vs. OpenOffice.org – boj, který nikdy neskončí* [online]. c2011. [cit. 2012-03-24] Dostupné na internete: <<http://www.swmag.cz/889/microsoft-office-vs-openoffice-org-boj-ktery-nikdy-neskonci/>>.
- TECHNET CZ: *OpenOffice – výborný kancelářský balík v češtině a zcela zdarma* [online]. c2012. [cit. 2012-04-14] Dostupné na internete: <http://technet.idnes.cz/software.aspx?c=A030429_5206993_software>.
- ŠTĚDRONĚ, B. *Open source software ve veřejné správě a soukromém sektoru*. Praha: Grada Publishing, 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-3047-9.

Kontaktní adresa

Peter Lörinc, UKF v Nitre, Pedagogická fakulta, Katedra techniky a informačných technológií, SR, Lorincpeto@gmail.com